

Частина 1

Варіант 1155

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 25 завдань. Частина 1 містить 24 завдання, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

Завдання 25 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь у поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці у відповідності з наведеними у бланку зразками.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

1) За підрахунками вчених, дієслово займає друге місце після іменника за частотою вживання у мові. (2) Але в текстах різних стилів дієслову відводиться неоднакова роль: так, в офіційно-діловому стилі приблизно 6% дієслів, у науковому — близько 10%, тоді як в художніх текстах дієслова вживаються значно частіше, тому що за їх допомогою письменники і поети можуть яскраво і образно описати дію. (3) <...>, наказові форми дієслова служать засобом створення емоційно яскравих спонукальних конструкцій.

1. Укажіть два речення, в яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

- 1) Дієслово вживається в мові частіше, ніж іменник або інші частини мови.
- 2) Дієслово, що дозволяє яскравіше зобразити дію, в художніх текстах вживається частіше, ніж в офіційно-діловому або науковому стилях мови.
- 3) В офіційно-діловому стилі дієслово вживається рідше, ніж в текстах інших стилів.
- 4) У текстах наукового, ділового і художнього стилів мовлення дієслову відводиться неоднакова роль: деє вони вживаються частіше, деє рідше.
- 5) У художніх текстах дієслово вживається частіше, ніж в офіційно-діловому або науковому стилях, тому що він дозволяє яскраво зобразити дію.

Відповідь: _____.

2. Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в третьому (3) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

- Навпаки,
Крім того
Так, наприклад
В результаті
Адже

Відповідь: _____.

3. Прочитайте фрагмент словникової статті, в якій наводяться значення слова МІСЦЕ. Визначте значення, в якому це слово вживається у першому (1) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Місце, -я, с.

1. Простір земної поверхні, зайнятий або який може бути зайнятий ким-, чим-небудь.
2. *переважно мн.* Певна місцевість. *Рідні місця.*
3. *тільки мн.* Віддалені від центру, центральних організацій райони, організації, установи; периферія.
4. Окрема ділянка, частина чого-небудь.
5. Частина, уривок книжки, художнього, музичного твору і т. ін.
6. Становище, кого-, чого-небудь у суспільстві.
7. Окремий предмет, одиниця вантажу (пакунок, валіза, ящик і т. ін.). *Мати при собі два місця.*

Відповідь: _____.

4. В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

феномЕн

новИЙ

кулінарІя

порядкОвий

навчАння

Відповідь: _____.

5. В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Стояв цей будинок на розі найбільших у місті вулиць, ЛЮДНИХ і гомінких.

У голосі вартового бринять ЛЮДНІ нотки, теплі, співчутливі.

Недавно став до ладу великий ЛІКАРНЯНИЙ комплекс.

У ЛІКАРСЬКОМУ кабінеті бачиш людей, а не тільки симптоми чи характери.

Вона, як лікар, завжди високо цінувала ЛІКУВАЛЬНІ властивості трав.

Відповідь: _____.

6. В одному з наведених нижче числівників допущено помилку при відмінюванні. Виправте помилку і запишіть це слово правильно.

одного

дев'ятьох

дев'ятнадцятьох

тридцятьох

шестидесятьох

Відповідь: _____.

7. Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, у яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) уживання ненормативної форми дієприслівника	1) Відстань між станціями – сорок чотири з половиною кілометра.
Б) неправильна форма ступеня порівняння прикметника	2) Андрійко з Миколкою зупинилися біля огорожі.
В) неправильне сполучення числівника з іменником	3) Ми купили два апельсини.
Г) неправильне використання однорідних членів речення	4) Боже, як гарно буває літнього ранку, коли сходить сонце.
Д) неправильна побудова складного речення	5) На нараді визначено заходи з профілактики й боротьби з інфекційними хворобами.
	6) Батьківщину часто порівнюють з матір'ю.
	7) Розповідаючи біля дошки, дівчина теж хвилювалася.
	8) Ці картини митця, які були показані на виставці, які були особливо знамениті, надовго залишилися в пам'яті відвідувачів.
	9) Він опинився в більш кращому становищі.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

8. Визначте слово, у якому спрощення в групах приголосних **НЕ** відбувається. Вставте пропущену букву і випишіть це слово.

- якіс..ний
- корис..ний
- контрас..ний
- пристрас..ний
- захис..ний

Відповідь: _____.

9. Визначте рядок, у якому в обох словах пропущена одна й та сама буква. Випишіть ці слова, вставивши пропущену букву.

- р..акція, конст..туція
- д..сертація, с..нсація
- р..ліквія, д..лема
- ас..гнування, п'єд..стал
- п..ріг, канд..дат

Відповідь: _____.

10. Випишіть слово, у якому на місці пропуску пишеться м'який знак.

- ніч..ка
- пан..щина
- пон..чик
- плос..кий
- людс..кий

Відповідь: _____.

11. Випишіть слово, у якому на місці пропуску апостроф **НЕ** пишеться.

- Мін..юст
- ін..скція
- б..ювет
- з..ясувати
- кам..яний

Відповідь: _____.

12. Визначте речення, у якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

- Вченому світ, а (НЕ)ВЧЕНОМУ тьма.
- (НЕ)ДОМОВИВШИСЬ на березі, (НЕ)ВИРУШАЙ за ріку.
- Я теж (НЕ)ТРУТНЕМ, а мурахом із ранніх літ трудився й ріс.
- (НЕ)ВІДЦУРАЙСЯ слова при столі, (НЕ)ПОШКОДУЙ півночі на розмову.
- Можна мати усе, та (НЕ)МАТИ Вітчизни.

Відповідь: _____.

13. Визначте рядок, у якому обидва слова пишуться разом. Зніміть ризку і випишіть ці два слова.

- зірви/голова, без/відома
- полу/мисок, з/ліва
- унтер/офіцер, до/завтра
- радіо/хвиля, ні/до/кого
- хтозна/який, десяти/денка

Відповідь: _____.

14. Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Кожна людина живе серед людей, вона пов'язана(1)а з ними тисячами різноманітних зв'язків. Серед відносин, що складаються поміж людьми у процесі їхньої спільної діяльності й спілкування(2)і, особливе значення(3)я для людини мають міжособисті стосунки. У них найповніше розкриваються всі аспекти людського ества, можуть бути переда(4)і найточніші відтінки людських настроїв, почуттів, думок.

Відповідь: _____.

15. Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, у яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

- 1) Усе починається з дитинства з коліскової.
- 2) Звідти беруть початок наші турботи й радощі смуток і веселість тривоги та сподівання.
- 3) І шезає до певної міри все гіркотне наболіле стражденне.
- 4) У нас не було тоді ні гуртків юннатів ні палаців піонерів ні літніх піонерських таборів.
- 5) Над городами гудуть бджоли сідають в золоті сонця соняхів і довго там вовтузяться.

Відповідь: _____.

16. Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Наприкінці жовтня лікарі (1) оглянувши Оксану (2) визнали її здоровою (3) й відпустили додому.

Відповідь: _____.

17. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Через тумани лихі (1) через великеє горе (2) ти світиш мені (3) моя (4) зоре.

Відповідь: _____.

18. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Не заgrimів ні грім у хмарах (1) ні зловісні блискавки (2) не розкрояли неба врочистим спалахом (3) ні бурі не повивертали з корінням (4) могутніх дубів.

Відповідь: _____.

19. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Усе життя готуйся до хвилини (1) коли життям не зможеш довести (2) що сильна духом народилась ти (3) що в грудях не шматок глевкої глини (4) а людське серце щире ти несеш.

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 20-25.

(1) Мені доручили написати статтю про відомого в нашому місті вчителя трудового навчання Євгена Олександровича Суботіна. (2) Це був не просто талановитий конструктор, чудовий майстер. (3) Це була сонячна людина з чуйним, гарячим серцем.

(4) Я прийшов до нього прямо на роботу і, попросивши приділити мені кілька хвилин, почав ставити питання.

(5) – Знаєш що, Жень, мені приємно, що ти пишеш про мене статтю.

(6) Там буде, напевно, багато гарних слів. (7) Але я б хотів, щоб ти написав про інше. (8) Звичайно, тепер я став відомим у місті, шанованою людиною, але все могло б скластися зовсім інакше. (9) І напевно, зовсім іншим було б моє життя, якби не один випадок.

(10) У мене не було батька, не було матері. (11) Точніше, вони як би існували, приходили ночувати і дивилися на нас, голодних і брудних, з подивом: звідки ці діти, що вони тут роблять? (12) Я жив тим, що крав або випрошував. (13) Милостинею годував двох своїх маленьких сестричок. (14) Моїх батьків раз у раз викликали на якісь комісії, до нас постійно приходили то дільничний, то інспектор у справах неповнолітніх. (15) Та тільки що вони могли зробити ... (16) Я ріс вовчелям. (17) Навколо мене був світ, заповнений людьми, які жили в теплих будинках, їли хліб, купували дітям гостинці, а я дивився на них з глухого лісу, де завжди було сиро і темно. (18) Ось тоді я і навчився відкривати будь-який замок, розібрався у всіх видах сигналізації... (19) Але одного разу я попався. (20) У квартиру раптово повернулися господарі, мені довелося стрибати з третього поверху,

Варіант 1155

і я вивихнув ногу. (21) Суд. (22) Батьків ніде не могли знайти, і на засіданні сиділа класний керівник. (23) Ні обличчя, ні імені її я не пам'ятаю. (24) Пам'ятаю тільки, що вона була зовсім молоденькою дівчиною. (25) Прокурор поставив їй якесь питання, вона встала і раптом заплакала.

(26) Вона плакала і говорила: «Не треба садити його в тюрму! (27) Будь ласка». (28) Прокурор їй строго каже: «Не плачте, ви на питання відповідайте». (29) А вона знову – плаче і тільки одне твердить: «Не садіть його до в'язниці». (30) І в цей момент я відчув таке, що неможливо описати жодними словами, у мене аж душа зраділа. (31) Чужа людина плаче за тобою. (32) Це що значить? (33) Це означає, що я їй чимось дорогий, це означає, що я їй потрібен. (34) Виходить, що я не сторонній, не чужий! (35) Виходить, що сонце світить і для мене, і трава на луках – це теж моє, і в житті є моє місце. (36) Значить, якщо мене не буде, то комусь від цього стане погано, значить, комусь треба, щоб я був. (37) Я зараз ось намагаюся описати свої думки, а тоді це була якась нестримна радість, що заповнила всю мою душу.

(38) Мені дали чотири роки колонії. (39) Я відсидів, повернувся і почав нове життя. (40) У мене було багато хорошого, тепер я щаслива людина. (41) Але до цих пір я не можу забути тих сліз, які відігріли моє залякле серце. (42) І ніколи не забуду.

(За Є. П. Новиковим)

20. Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

1. Герой оповідання не зміг досягти успіху в житті через погане виховання.
2. Сльози молодої вчительки відігріли душу підлітка.
3. Герой оповідання став учителем саме тому, що пам'ятав вчинок вчительки.
4. Суботін потрапив у колонію за крадіжку.
5. Оповідач радить всім любити і поважати вчителів.

Відповідь: _____.

21. Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

- 1) Речення 31-36 пояснюють зміст речень 41-42.
- 2) Речення 12-14 містять роздум.
- 3) У реченнях 20-22 представлено розповідь.
- 4) Речення 38-39 містять розповідь.
- 5) Речення 19 містить роздум.

Відповідь: _____.

22. З речення 30 випишіть фразеологізм.

Відповідь: _____.

23. Серед речень 20-25 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою присвійного займенника.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 20-23. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту.

Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

24. «Передаючи хвилювання героя, який згадує в інтерв'ю про епізод, який змінив його життя, автор використовує різні тропи: (А) _____ («відіграли ... серце» в реченні 41), (Б) _____ (наприклад, «нестримна радість» у реченні 37). Прийом – (В) _____ (речення 34-35) – і лексичний засіб – (Г) _____ («не сторонній, не чужий» в реченні 34) – підкреслюють почуття героя».

Список термінів:

- 1) епітет
- 2) антитеза
- 3) іронія
- 4) метафора
- 5) професійна лексика
- 6) анафора
- 7) антоніми
- 8) синоніми
- 9) риторичне питання

Відповідь:

А	Б	В	Г
---	---	---	---

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей №1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

25. **Напишіть твір за прочитаним текстом.**

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту. Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (унікайте надмірного цитування).

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Напишіть, чи згодні або не згодні Ви з точкою зору автора прочитаного тексту. Поясніть чому. Свою думку аргументуйте, спираючись в першу чергу на читацький досвід, а також на знання і життєві спостереження (враховуються перші два аргументи).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів, то така робота оцінюється 0 балів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.